

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
УМАНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Кафедра української та іноземних мов

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Гарант освітньої програми

Маргарита ПАРУБОК

“29” серпня 2025 року

**РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«УКРАЇНСЬКА МОВА»**

Освітній ступінь: перший рівень вищої освіти (бакалавр)

Галузь знань: Е Природничі науки, математика та статистика

Спеціальність: Е1 Біологія та біохімія

Освітньо-професійна програма: Біологія

Факультет плодоовочівництва, екології та захисту рослин

Умань – 2025 р.

Робоча програма навчальної дисципліни «Українська мова» для здобувачів вищої освіти спеціальності Е1 Біологія та біохімія освітньо-професійної програми Біологія. – Умань: Уманський НУ, 2025. – 22 с.

Розробник:

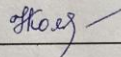
доцент кафедри української та іноземних мов,

к. пед. н., доцент Світлана КАРИЧКОВСЬКА

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри української та іноземних мов

Протокол № 1 від «20» серпня 2025 року.

Завідувач кафедри української та іноземних мов

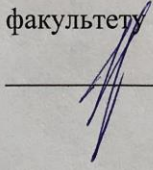
к. пед. н., доцент Наталія КОМІСАРЕНКО

Схвалено науково-методичною комісією факультету плодоовочівництва, екології та захисту рослин

Протокол від « 29 » 08 2025 р. № 1

Голова науково-методичної комісії

факультету плодоовочівництва, екології та захисту рослин

 Андрій ТЕРНАВСЬКИЙ

© Уманський НУ, 2025

© Каричковська С.П., 2025

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітній ступінь, назва освітньо-професійної програми	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів: ECTS – 5	Галузь знань: Е Природничі науки, математика та статистика	Нормативна	
Модулів – 2	Спеціальність: Е1 Біологія та біохімія	Рік підготовки:	
Змістових модулів – 8		I	
Загальна кількість годин – 150		Семестр	
		2	
		Лекції	
		30 год.	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 4 самостійної роботи студента – 4	Освітній ступінь: бакалавр Освітньо-професійна програма: Біологія	Практичні	
		40 год.	
		Самостійна робота	
		80 год.	
		Вид контролю	
		екзамен	

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної роботи становить: для денної форми навчання – 70 : 80

2. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Робоча програма навчальної дисципліни «Українська мова» розроблена відповідно до Положення про методичне забезпечення освітнього процесу в Уманському національному університеті садівництва, затвердженого Вченою радою УНУС (протокол №1 від 08.10.2020, зі змінами та доповненнями від 11.07.2024, протокол № 8).

Навчальна дисципліна «Українська мова» належить до обов'язкових дисциплін, вивчення яких передбачено освітньо-професійною програмою «Біологія» підготовки фахівців першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за спеціальністю Е1 Біологія та біохімія галузі знань Е Природничі науки, математика та статистика.

Мета навчальної дисципліни – ознайомити студентів з основами культури мовлення, виявити специфіку функціонування усної і писемної форми ділової мови відповідно до фаху, навчити студентів основних принципів користування словниками, вільно володіти лексикою і термінологією своєї спеціальності, виробити у них навички оформлення сучасних ділових паперів.

Завдання дисципліни «Українська мова»:

- сформулювати чітко й правильне розуміння ролі державної мови у професійній діяльності;
- забезпечити досконале володіння нормами сучасної української літературної мови та дотримання вимог культури усного й писемного мовлення;
- узагальнити знання про основні закони стилістики, орфографії, морфології, пунктуації; культури мовлення, риторики;
- удосконалити навички редагування текстів;
- сформулювати вміння й навички складання, написання та оформлення різних видів ділових паперів.

Місце дисципліни у структурно-логічній схемі підготовки здобувачів вищої освіти.

Дисципліна «Українська мова» є однією із початкових у схемі підготовки майбутніх фахівців, що є фундаментальною та базується на теоретичних і практичних знаннях студентів, отриманих в загальноосвітніх навчальних закладах під час вивчення української мови. Вивчення навчальної дисципліни «Українська мова» передбачає формування та розвиток у здобувачів компетентностей і програмних результатів навчання відповідно до освітньо-професійної програми «Біологія» спеціальності Е1 Біологія та біохімія галузі знань Е Природничі науки, математика та статистика (табл. 1).

Таблиця 1.

**Матриця компетентностей і програмних результатів навчання,
що формуються під час вивчення навчальної дисципліни «Українська мова»**

Шифр компетентності	Компетентності	Шифр програмних результатів навчання	Програмні результати навчання
ЗК05	Здатність спілкуватися державною мовою як усно так і письмово.	ПРН 4	Спілкуватися усно і письмово з професійних питань з використанням наукових термінів, прийнятих у фаховому середовищі, державною та іноземною мовами.
ЗК07	Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.		
СК 11	Здатність до навичок аргументованого ведення дискусії та спілкування в галузі біологічних наук і на межі предметних галузей.		

Методи навчання, методи контролю що відповідають визначеним результатам навчання з навчальної дисципліни «Українська мова» наведено в таблицях 2 та 3.

Таблиця 2

**Результати, методи навчання та методи контролю за навчальною дисципліною
«Українська мова»**

Результати навчання за навчальною дисципліною		Методи навчання	Методи контролю
1	Знання:		
1.1	концептуальні знання, набуті у процесі навчання та професійної діяльності, включаючи аргументоване ведення дискусії та спілкування в галузі біологічних наук і на межі предметних галузей;	Словесний, наочно-ілюстративний метод; наочно-проблемний; наочно-практичний, робота з віртуальними словниками, інтерактивні методи, самонавчання через Moodle	усне опитування, експрес-контроль, тестування, участь у дискусії, виконання індивідуальних і командних завдань, підготовка та представлення презентацій, контрольна (модульна) робота
1.2	правила орфографії, орфоєпії, лексики та пунктуації, набуті у процесі навчання та професійної діяльності;		
1.3	сучасний підхід до оформлення ділових паперів як засобу писемної професійної комунікації.		
2	Уміння/навички:		
2.1	розв'язання складних непередбачуваних задач і проблем у	словесний, наочно-	усне опитування, тестування, участь у

	спеціалізованих сферах професійної діяльності шляхом обирання й нормативно правильного використання мовних засобів в діловому мовленні;	ілюстративний, наочно-проблемний; наочно-практичний, репродуктивний	дискусії, виконання індивідуальних і командних завдань, складання тематичних есе, підготовка та представлення презентацій, контрольна (модульна) робота
2.2	дотримуватися норм ділової української мови в професійному спілкуванні, що передбачає збирання та інтерпретацію інформації (даних), вибір методів та інструментальних засобів застосування інноваційних підходів;	метод , робота з віртуальними словниками, інтерактивні, активні методи, самонавчання	
2.3	спілкуватися усно і письмово з професійних питань з використанням наукових термінів, прийнятих у фаховому середовищі.	через Moodle	
3	Комунікація:		
3.1	ефективно формувати комунікаційну стратегію шляхом складання й оформлення ділових паперів - засобу писемної професійної комунікації;	наочно-проблемний; наочно-практичний, репродуктивний, інтерактивний, робота в групах, самонавчання	представлення презентацій, виконання робіт творчого характеру, участь у мінідискусіях з метою вирішення конкретних завдань і ситуацій
3.2	використання у професійній діяльності усних форм комунікації: доповідь, виступ, промова: їх ознаки, принципи побудови.	через Moodle	
4	Відповідальність і автономія		
4.1	розуміння особистої відповідальності за стратегічні рішення та рекомендації у сфері ділового мовлення, які можуть суттєво вплинути на донесення інформації, ідей, проблем та способів їх вирішення;	наочно-проблемний; наочно-практичний, репродуктивний, інтерактивний, частково-пошуковий, представлення	усне опитування, експрес-контроль, тестування, участь у дискусії, виконання індивідуальних і командних завдань, підготовка та представлення презентацій, контрольна (модульна) робота, поточний контроль
4.2	Здатність до подальшого навчання з високим рівнем автономності.		

**Методи навчання та методи контролю програмних результатів навчання
з навчальної дисципліни «Українська мова»**

Програмний результат навчання		Методи навчання	Методи контролю
ПРН 4	Спілкуватися усно і письмово з професійних питань з використанням наукових термінів, прийнятих у фаховому середовищі, державною та іноземною мовами.	словесний, наочно-ілюстративний, наочно-проблемний; наочно-практичний, репродуктивний метод, робота з віртуальними словниками, інтерактивні, активні методи, самонавчання через Moodle	усне опитування, експрес-контроль, тестування, творчі роботи з ділового мовлення, участь у дискусії, виконання індивідуальних і командних завдань, підготовка та представлення презентацій, контрольна (модульна) робота

3. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Змістовий модуль 1. Теоретичні засади курсу “Українська мова”.

Тема 1. Теоретичні засади курсу «Українська мова за професійним спрямуванням».

Тема 2. Державотворча роль мови. Функції мови.

Змістовий модуль 2. Стилi сучасної української літературної мови у професійному спілкуванні.

Тема 3. Функціональні стилі української мови та сфера їх застосування.

Тема 4. Офіційно-діловий стиль. Текст як форма реалізації мовнопрофесійної діяльності.

Змістовий модуль 3. Ділові папери як засіб писемної професійної комунікації.

Тема 5. Документ – основний вид ділового мовлення. Види документів та їх класифікація.

Тема 6. Ділові папери та правила їх оформлення.

Змістовий модуль 4. Складання професійних документів.

Тема 7. Складання професійних документів.

Тема 8. Логічна послідовність як необхідна ознака тексту документа. Причини помилок у викладі тексту документа.

Тема 9. Модульний тест.

Змістовий модуль 5. Лексичні норми сучасної української літературної мови у професійному спілкуванні.

Тема 10. Лексичні норми сучасної української літературної мови у складі мови галузі.

Тема 11. Загальна й спеціальна лексика галузі. Смисловий і стилістичний добір лексичних засобів.

Змістовий модуль 6. Морфологічні норми сучасної української літературної мови у професійному мовленні.

Тема 12. Морфологічні норми сучасної української літературної мови у професійному мовленні. Особливості використання іменників, прикметників, числівників у професійному мовленні.

Тема 13. Морфологічні норми сучасної української літературної мови у професійному мовленні. Особливості вживання дієслів, дієслівних форм та прийменникових конструкцій у професійному мовленні.

Змістовий модуль 7. Синтаксичні норми сучасної української літературної мови у професійному мовленні.

Тема 14. Синтаксичні структури сучасної української літературної мови у професійному мовленні.

Тема 15. Складні випадки керування та узгодження у професійному мовленні.

Змістовий модуль 8. Мовностилістичні та структурні особливості наукових робіт.

Тема 16. Особливості усної форми ділового спілкування.

Тема 17. Види наукових робіт, їх мовностилістичні та структурні особливості.

Тема 18. Модульний тест.

4. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин							
	Денна форма				Заочна форма			
	усього	у тому числі			усього	у тому числі		
		л	п	с. р.		л	п	с. р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Модуль 1.								
ЗМ 1. Теоретичні засади курсу «Українська мова за професійним спрямуванням».								
Тема 1. Теоретичні засади курсу “Українська мова за професійним спрямуванням”.	5	1	2	2	-	-	-	-
Тема 2. Державотворча роль мови. Функції мови.	5	1	2	2				
Разом за змістовим модулем 1	10	2	4	4	-	-	-	-
ЗМ 2. Стилi сучасної української літературної мови у професійному спілкуванні.								
Тема 3. Функціональні стилі української мови та сфера їх застосування.	10	2	2	6	-	-	-	-
Тема 4. Офіційно-діловий стиль. Текст як форма реалізації мовнопрофесійної діяльності.	10	2	2	6	-	-	-	-
Разом за змістовим модулем 2	20	4	4	12	-	-	-	-
ЗМ 3. Ділові папери як засіб писемної професійної комунікації.								
Тема 5. Документ – основний вид ділового мовлення. Види документів та їх класифікація.	12	2	4	6	-	-	-	-
Тема 6. Ділові папери та правила їх оформлення.	12	2	4	6	-	-	-	-
Разом за змістовим модулем 3	24	4	8	12	-	-	-	-
ЗМ 4. Складання професійних документів.								
Тема 7. Складання професійних документів.	12	2	2	8	-	-	-	-
Тема 8. Логічна послідовність як необхідна ознака тексту документа. Причини помилок у	8	2	2	4				

викладі тексту документа.								
Тема 9. Модульний тест	2	-	2	-	-	-	-	-
Разом за змістовим модулем 4	22	4	6	12	-	-	-	-
Всього годин	76	14	22	40	-	-	-	-
Модуль 2.								
ЗМ 5. Лексичні норми сучасної української літературної мови у професійному спілкуванні.								
Тема 10. Лексичні норми сучасної української літературної мови у складі мови галузі.	8	2	2	4	-	-	-	-
Тема 11. Загальна й спеціальна лексика галузі. Смисловий і стилістичний добір лексичних засобів.	10	2	2	6	-	-	-	-
Разом за змістовим модулем 5.	18	4	4	10	-	-	-	-
ЗМ 6. Морфологічні норми сучасної української літературної мови у професійному мовленні.								
Тема 12. Морфологічні норми сучасної української літературної мови у професійному мовленні. Особливості використання іменників, прикметників, числівників у професійному мовленні.	10	2	2	6	-	-	-	-
Тема 13. Морфологічні норми сучасної української літературної мови у професійному мовленні. Особливості вживання дієслів, дієслівних форм та прийменникових конструкцій у професійному мовленні.	10	2	2	6	-	-	-	-
Разом за змістовим модулем 6.	20	4	4	12	-	-	-	-
ЗМ 7. Синтаксичні норми сучасної української літературної мови у професійному мовленні.								
Тема 14. Синтаксичні структури сучасної української літературної мови у професійному мовленні.	8	2	2	4	-	-	-	-
Тема 15. Складні випадки керування та узгодження у професійному мовленні.	10	2	2	6	-	-	-	-
Разом за змістовим модулем 7.	18	4	4	10	-	-	-	-
ЗМ 8. Мовностилістичні та структурні особливості наукових робіт.								
Тема 16. Особливості усної форми ділового спілкування.	8	2	2	4	-	-	-	-
Тема 17. Види наукових робіт, їх мовностилістичні та структурні особливості.	8	2	2	4	-	-	-	-
Тема 18. Модульний тест	2	-	2	-	-	-	-	-
Разом за змістовим модулем 8.	18	4	6	8	-	-	-	-
Всього годин	74	16	18	40	-	-	-	-
Всього за рік	150	30	40	80	-	-	-	-

5. ТЕМИ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

№ п/п	Назва теми	К-сть годин
1.	Тема 1. Теоретичні засади курсу “Українська мова за професійним спрямуванням”	2
2.	Тема 2. Державотворча роль мови. Функції мови.	2
3.	Тема 3. Функціональні стилі української мови та сфера їх застосування.	2
4.	Тема 4. Офіційно-діловий стиль. Текст як форма реалізації мовнопрофесійної діяльності.	2
5.	Тема 5. Документ – основний вид ділового мовлення. Види документів та їх класифікація.	4
6.	Тема 6. Ділові папери та правила їх оформлення.	4
7.	Тема 7. Складання професійних документів.	2
8.	Тема 8. Логічна послідовність як необхідна ознака тексту документа. Причини помилок у викладі тексту документа.	2
9.	Тема 9. Модульний тест.	2
10.	Тема 10. Лексичні норми сучасної української літературної мови у складі мови галузі.	2
11.	Тема 11. Загальна й спеціальна лексика галузі. Смисловий і стилістичний добір лексичних засобів.	2
12.	Тема 12. Морфологічні норми сучасної української літературної мови у професійному мовленні. Особливості використання іменників, прикметників, числівників у професійному мовленні.	2
13.	Тема 13. Морфологічні норми сучасної української літературної мови у професійному мовленні. Особливості вживання дієслів, дієслівних форм та прийменникових конструкцій у професійному мовленні.	2
14.	Тема 14. Синтаксичні структури сучасної української літературної мови у професійному мовленні.	2
15.	Тема 15. Складні випадки керування та узгодження у професійному мовленні.	2
16.	Тема 16. Особливості усної форми ділового спілкування.	2
17.	Тема 17. Види наукових робіт, їх мовностилістичні та структурні особливості.	2
18.	Тема 18. Модульний тест.	2
	Всього годин	40

6. САМОСТІЙНА РОБОТА

Самостійна робота студента є основним засобом оволодіння навчальним матеріалом і виконується в позааудиторний час, передбачений тематичним планом навчальної дисципліни.

Під час вивчення навчальної дисципліни студенти повинні навчитися самостійно мислити, поглиблювати засвоєні теоретичні знання, опановувати практичні навички прийняття правових рішень. Відповіді на питання повинні бути законспектовані, їхнє викладення має бути стислим і чітким, обов'язковими є посилання на використані джерела.

Форма контролю самостійної роботи – перевірка конспекту або обговорення на практичному занятті. Питання, відведені для самостійної роботи, виносяться на поточний і підсумковий семестровий контроль. З метою самостійного визначення рівня засвоєння теоретичного матеріалу студентам пропонуються питання для самоконтролю набутих знань.

№ п/п	МОДУЛЬ I		К-ть год.
1.	ЗМ 1. Теоретичні засади курсу «Українська мова за професійним спрямуванням».	Опрацювання нормативно-правових актів про державну мову (Конституція України, Закон „Про мови в Українській РСР”, Закон „Про пресу”, Закон України „Про громадянство”, Закон „Про національні меншини”, Закон „Про освіту”, Закон „Про рекламу”, Закон „Про телебачення та радіомовлення”). Класифікація мовних норм.	4
2.	ЗМ 2. Стилi сучасної української літературної мови у професійному спілкуванні.	Норми української літературної мови у професійному спілкуванні. Спрощення в групах приголосних. Подовження та подвоєння приголосних на письмі. Засоби милозвучності української мови. Нормативність у галузі літературного наголошування слів. Типові випадки хибного наголошування слів. Смислорозрізнювальна роль наголосу. Зіставне наголошування слів української і російської мов. Милозвучність мовлення. Правила чергування префіксів у-, в-; прийменників у-в, з-із-зі; сполучників і-й.	12
3.	ЗМ 3. Ділові папери як засіб писемної професійної комунікації.	Мова тексту документа, стандартизація тексту документа, його композиція. Відмінювання та правопис	12

		українських імен, форм по батькові, прізвищ. Написання російських прізвищ українською мовою.	
4.	ЗМ 4. Складання професійних документів.	Підготувати письмові зразки документів (заява, автобіографія, резюме, характеристика, доручення, розписка, протокол, витяг з протоколу, оголошення, запрошення, доповідна та пояснювальна записки)	12
	Всього за I модуль		40
	МОДУЛЬ II		
5.	ЗМ 5. Лексичні норми сучасної української літературної мови у професійному спілкуванні.	Лексичні засоби СУЛМ у професійному спілкуванні. Загальні вимоги до слова в документі. Смисловий і стилістичний добір лексичних засобів. Правопис слів іншомовного походження. Міжмовні російсько-українські омоніми. Словники української мови. Професійна фразеологія. Калькування російських сталих словосполучень. Мовна надмірність: а) плеоназм (уживання кількох, схожих за значенням слів); б) тавтологія (повторення спільнокоренових слів). Мовна недостатність. Невідповідність ужитих мовних засобів стилеві висловлення.	10
6.	ЗМ 6. Морфологічні норми сучасної української літературної мови у професійному мовленні.	Уживання іменників у професійному спілкуванні. Рід відмінюваних та невідмінюваних іменників. Особливості вживання назв осіб за професією, званням, посадою тощо. Особливості граматичних форм іменників у ділових і професійних текстах. Поділ іменників на відміни та групи. Відмінювання прізвищ, імен. Кличний відмінок. Правопис складних іменників. Уживання прикметників у професійному спілкуванні. Поділ прикметників на розряди за значенням. Варіантні відмінкові форми прикметників. Правопис складних прикметників. Уживання займенників у професійному спілкуванні. Варіантність відмінкових форм займенників. Уживання особового, зворотного, означального, присвійного, вказівного займенників. Уживання числівників у професійному	12

		спілкуванні. Розряди числівників. Відмінкові форми деяких числівників. Уживання дієслів у професійному спілкуванні. Видові форми дієслова в документах. Поділ дієслів на дієвідміни. Дієвідмінювання в дійсному та наказовому способах. Уживання дієприкметників і дієприслівників. Особливості перекладу дієприкметникових конструкцій з російської мови. Уживання прислівників у професійному спілкуванні. Особливості утворення ступенів порівняння прислівників. Правопис прислівників. Уживання службових частин мови у професійному спілкуванні. Написання частки не. Прийменникові сполуки професійно-ділового вжитку. Конструкції з прийменником по. Синонімія прийменникових конструкцій. Типові помилки щодо вживання прийменників у документах. Уживання і правопис сполучників.	
7.	Синтаксичні норми сучасної української літературної мови у професійному мовленні.	Синтаксичні особливості професійних текстів. Складні випадки узгодження, керування, прилягання в офіційно-діловому стилі. Сміслові зв'язки у простому реченні. Прямий і непрямий порядок слів. Однорідні члени речення та розділові знаки при них. Активні та пасивні конструкції. Інфінітивні конструкції. Уживання однини та множини присудка при підметі, вираженому числівником або кількісно-іменниковим зворотом. Узгодження присудка з однорідними підметами. Тире між підметом і присудком. Узгодження означень і прикладок. Складне речення. Особливості побудови складнопідрядних речень. Паралельні синтаксичні конструкції. Розділові знаки у складносурядному та складнопідрядному, безсполучниковому реченнях. Основні види синтаксичних помилок. Порухення норм керування: а) неправильна відмінкова форма керованого іменника; б) уживання прийменникової конструкції замість	10

		безприйменникової чи навпаки. Неправильний порядок слів. Неправильна побудова складного речення: а) зміщення синтаксичної конструкції; б) нагромадження підрядних речень; в) поєднання підрядного речення і члена речення як однорідних. Контамінація прямої і непрямої мови.	
8.	ЗМ 8. Мовностилістичні та структурні особливості наукових робіт.	Підготовка публічного виступу. Умови успішного виступу. Засоби вираження публічного виступу. Підготувати доповідь на одну із запропонованих тем. Правила оформлення бібліографії.	8
		Всього за II модуль	40
		Всього	80

7. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

Українська мова як дисципліна загальноосвітнього гуманітарного циклу посідає важливе місце у формуванні особистості спеціаліста. Особливого значення в умовах ринкової економіки і входження України в ЄС набуває практичне володіння випускниками вузів українською мовою як засобом спілкування. Професійна спрямованість курсу української мови сприяє поглибленню знань студентів з обраного фаху, опанування ними такого рівня знань, навичок і вмінь, який забезпечить необхідну комунікацію у сферах професійного спілкування в усній та письмовій формах.

Для підготовки фахівців високого рівня використовуються такі методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності:

- словесні методи – розповідь-пояснення, бесіда, лекція;
- наочні методи – ілюстрація, демонстрація;
- практичні методи – вправи, практичні роботи, твори, реферати;
- індуктивні методи – вид узагальнення (від часткового до загального);
- дедуктивний метод – абстрактне мислення;
- репродуктивні методи – відтворення як засіб повторення готових зразків;
- творчі, проблемно-пошукові методи;
- навчальна робота під керівництвом та поза контролем викладача – самостійна робота, домашні завдання (усні та письмові).

Широко використовуються бінарні, інтегровані методи навчання: наочно-ілюстративний метод; наочно-проблемний; наочно-практичний.

Активно впроваджуються інтерактивні методи навчання у професійній підготовці студентів (робота в малих групах, дискусії, мозкова атака, презентації, ділові та рольові ігри тощо).

Активно впроваджуються інтерактивні методи навчання у професійній підготовці студентів (робота в малих групах, дискусії, презентації, ділові та рольові ігри тощо), які необхідні для формування навичок soft skills, спрямованих на розширення особистісних та професійних компетенцій таких як: креативність, інтелектуальний розвиток, критичне мислення, комунікабельність, уміння працювати в команді.

Дистанційні технології навчання є однією з форм індивідуалізації освітнього процесу, що ґрунтується на принципах відкритого навчання з широким використанням комп'ютерних навчальних програм різного призначення та створює інформаційне освітнє середовище для передачі веб-ресурсів навчальних дисциплін і взаємодії між учасниками. Дистанційне навчання в УНУС здійснюється відповідно до положення «Про організацію поточного, семестрового контролю та проведення атестації здобувачів освіти із застосуванням дистанційних технологій в Уманському національному університеті садівництва».

Для забезпечення освітнього процесу з використанням технологій дистанційного навчання в УНУ використовується система управління навчанням Moodle. У разі запровадження карантинних або інших обмежень з метою забезпечення життя та здоров'я учасників освітнього процесу проводяться відеоконференції у форматі лекцій або семінарів. Зв'язок студентів з викладачем забезпечують різноманітні сучасні платформи, такі як: Zoom, Google Meet, Moodle.

8. МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

Модульний контроль передбачає перевірку стану засвоєння визначеної системи елементів знань і вмінь студентів з того чи іншого модулю.

При контролі систематичності та активності роботи на практичних заняттях оцінюванню в балах підлягають: рівень знань, необхідний для виконання аналітично-розрахункових робіт, що передбачені завданнями для самостійного опрацювання; повнота, якість і вчасність їх виконання та результати захисту; рівень знань, продемонстрований у відповідях і виступах на практичних заняттях; активність при обговоренні цих питань; результати експрес-контролю тощо.

При виконанні модульних (контрольних) завдань оцінюванню в балах підлягають теоретичні знання і практичні уміння, яких набули студенти після опанування певного модуля. Модульний контроль проводиться письмово у формі тестів.

Повторне виконання модульних контрольних робіт на вищу кількість балів дозволяється, як виняток, з поважних причин за погодженням викладача, який викладає дисципліну, з дозволу декана факультету.

У разі невиконання певних завдань поточного контролю з об'єктивних причин, студенти мають право, з дозволу викладача, скласти їх до останнього практичного заняття. Час і порядок складання визначає викладач. У разі, коли студент не з'явився на проведення модульної контрольної роботи без поважних причин, він отримує нуль балів. Перездача модульного контролю допускається у строки, які встановлюються викладачем.

Знання студента з певного модуля вважаються незадовільними, за умови коли сума балів його поточної успішності та за модульний контроль складають менше 61% від максимально можливої суми за цей модуль. У такому випадку можливе повторне перескладання модуля у терміни встановлені викладачем.

Рейтингова сума балів з навчальної дисципліни після складання модулів виставляється як сума набраних студентом балів протягом семестру.

Якщо у підсумку студент отримав за рейтинговим показником оцінку «FX», то він зобов'язаний у терміни, визначені деканатом, перездати невиконані (або виконані на низькому рівні) завдання поточно-модульного контролю, виконати модульні контролі.

В основу рейтингового оцінювання знань студента закладена спеціальна 100-бальна шкала оцінювання (максимально можлива сума балів, яку може набрати студент за всіма видами контролю знань з дисципліни з урахуванням поточної успішності, самостійної роботи, науково-дослідної роботи, підсумкового контролю тощо).

Встановлюється, що при вивченні дисципліни до моменту підсумкового контролю (іспиту) студент може набрати максимально 70 балів. На підсумковому контролі (іспит) студент може набрати максимально 30 балів, що в сумі становить 100 балів.

9. РОЗПОДІЛ БАЛІВ ЗА МОДУЛЯМИ, ЯКІ ЗДОБУВАЮТЬ СТУДЕНТИ ПРИ ВИВЧЕННІ ДИСЦИПЛІНИ «УКРАЇНСЬКА МОВА»

Поточний (модульний) контроль																		Підсумковий контроль	Сума
ЗМ 1		ЗМ 2		ЗМ 3		ЗМ 4			ЗМ 5		ЗМ 6		ЗМ 7		ЗМ 8				
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10	T11	T12	T13	T14	T15	T16	T17	T18		
3	3	3	3	4	4	4	4	5	4	4	4	4	4	4	4	4	5	30	100

Об'єктами *поточного контролю* знань студентів є активність і систематичність роботи на практичних заняттях, виконання завдань для самостійної роботи студентів, розв'язання модульних завдань.

При контролі на *практичних заняттях* оцінці підлягають: рівень знань, продемонстрований у відповідях і виступах; активність при обговоренні заявлених на занятті питань; результати бліцопитування та письмового або тестового контролю знань.

Під час контролю виконання завдань для *самостійної роботи* оцінюванню підлягають: правильність і повнота врахування усіх складових завдання; обґрунтованість відповіді.

При контролі виконання *модульних робіт* оцінці підлягають теоретичні знання та практичні навички, яких набули студенти після опанування тем змістового модуля. Контроль проводиться у вигляді відповідей на тестові питання.

Виконання студентами завдань повинно носити виключно самостійний характер. Тому, за використання заборонених джерел (шпаргалок, засобів зв'язку та ін.) чи підказок студент одержує нульову оцінку. Списування під час контрольних заходів заборонені. Мобільні пристрої дозволяється використовувати лише під час он-лайн тестування.

10. ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ: НАЦІОНАЛЬНА ТА ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
		для екзамену
90 – 100	A	відмінно
82-89	B	добре
74-81	C	
64-73	D	задовільно
60-63	E	
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Оцінка «відмінно» (90 – 100 балів). Здобувач має систематичні та глибокі знання навчального матеріалу, вміє без помилок виконувати практичні завдання, які передбачені програмою курсу, засвоїв основну й ознайомився з додатковою літературою, викладає матеріал у логічній послідовності, робить узагальнення й висновки, наводить практичні приклади у контексті тематичного теоретичного матеріалу.

Оцінка «добре» (74 – 89 балів). Здобувач повністю засвоїв навчальний матеріал, знає основну літературу, вміє виконувати практичні завдання, викладає матеріал у логічній послідовності, робить певні узагальнення й висновки, але не наводить практичних прикладів у контексті тематичного теоретичного матеріалу або допускає незначні помилки у формулюванні термінів, категорій, невеликі помилки у розрахунках при вирішенні практичних завдань.

Оцінка «задовільно» (60 – 73 бали). Здобувач засвоїв матеріал не у повному обсязі, дає неповну відповідь на поставлені теоретичні питання, припускається грубих помилок при вирішенні практичного завдання.

Оцінка «незадовільно» (менше 60 балів). Здобувач не засвоїв навчальний матеріал, дає неправильні відповіді на поставлені теоретичні питання, не володіє основними методами наукових досліджень при виконанні практичних завдань. Здобувач не допускається до складання іспиту, якщо кількість балів одержаних за результати успішності під час поточного та модульного контролю (відповідно змістовому модулю) впродовж семестру в сумі не досягла 35 балів.

11. МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

1. Мовчан Л.В., Каричковська С.П. «Українська мова»: навчально-методичний посібник для студентів негуманітарного профілю». Умань: ВПЦ «Візаві», 2025. 57 с.

2. Мовчан Л.В., Каричковська С.П. Методичні рекомендації для самостійної роботи студентів негуманітарного профілю з курсу «Українська мова». Умань: ВПЦ «Візаві», 2025. 50 с.

3. Мовчан Л.В., Каричковська С.П. Методичні вказівки щодо вивчення курсу «Українська мова» та контрольні завдання для студентів заочного відділення негуманітарного профілю. Умань: ВПЦ «Візаві», 2025. 18 с.

4. Електронний навчальний курс для дистанційного вивчення навчальної дисципліни «Українська мова» для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти денної та заочної форми навчання <https://moodle.udau.edu.ua/course/view.php?id=2180>

12. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна

1. Дедухо А., Сизоненко Н. Українська мова за професійним спрямуванням. Практикум. К.: Ліра-К, 2018. – 180 с.
2. Кацавець Р.С. Ділова українська мова. За новим Українським правописом. Навчальний посібник. Київ: Алерта. 2020. 306 с.
3. Кацавець Р.С. Українська мова: усна і писемна (ділове спрямування). Навчальний посібник. Київ : Алерта. 2020. 264 с.
4. Когут В. М. Український правопис : 2019 : Зміни та правила / В. М. Когут. – Тернопіль : Навчальна книга – Богдан. – 2019. – 16 с.
5. Плотницька І.М. Ділова українська мова : Центр навчальної літератури, 2019. 256 с.
6. Тетарчук І., Дяків Т. Ділова українська мова. К.: Центр навчальної літератури, 2019. – 156 с.
7. Шевчук С., Виноградова Ю., Глушик С., Дияк О., Лобода Т. Український правопис: нова редакція : навч. посіб. / С. Шевчук та ін.; за ред. С. Шевчук. Київ : Алерта, 2020. 118 с.
8. Шевчук С.В., Клименко І.В. Українська мова за професійним спрямуванням : підручник. 5-те вид., виправ. і доповнен. К.: Алерта, 2019. 640 с.
9. Шевчук С.В. Українське ділове мовлення : навч. посіб. / Світлана Володимирівна Шевчук. – Вид. 9-те, випр. і допов. – Київ : Алерта, 2018. – 301 с.

Допоміжна

1. Бодик О.П., Рудакова Т.М. Сучасна українська літературна мова. Лексикологія, фразеологія, лексикографія. – К.: Центр навчальної літератури, 2019. – 416 с.
2. Брус М.П. Українське ділове мовлення : Навчальний посібник для студентів економічних спеціальностей / Марія Брус. – третє доповнене видання. – Івано-Франківськ : Тіповіт, 2014. – 306 с.
3. Кацавець Р.С. Мова всіх основ основа: цитати, тексти, завдання. Навчальний посібник. Київ : Алерта. 2020. 170 с.
4. Кацавець Р.С. Ораторське мистецтво: підручник / Р. С. Кацавець. – 2-ге вид., доповн. – К.: Алерта, 2018. – 216 с.
5. Стилїстика української мови: навчально-методичний посібник / упоряд.: А. С. Попович, Л. М. Марчук; за ред. А. С. Попович. Кам'янець-Подільський: Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка, 2017. 172 с.

6. Шевчук С.В., Кабиш О.О. Українська мова (за професійним спрямуванням) : Робочий зошит-практикум, 4-те видання, виправлене – К.: Алерта, 2017. – 216 с.

7. Шевчук С. В., Лобода Т. М. Практикум з української мови: Модульний курс. Навч. посібник. Київ: Алерта, 2020. 284 с.

8. Шевчук С.В., Кабиш О.О. Практикум з української мови : робочий зошит : навч. посіб. для студентів вищих навч. закладів. 4-те вид., випр. Київ: Алерта, 2020. 96 с.

9. Ющук І.П. Практикум з правопису української мови. – К.: Освіта, 2008. – 254 с.

13. ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

1. Ізборник. Історія України IX-XVIII ст. Першоджерела та інтерпретації [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.litopys.org.ua
2. Мова. Лінгвістичний портал [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.mova.info
3. Українське ділове мовлення: URL: <http://www.dilovamova.com/>
4. Експрес-уроки української мови Олександра Авраменка [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://ippo.kubg.edu.ua/ekspres-uroky>

14. ПЕРЕЗАРАХУВАННЯ ТА ВИЗНАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Перезарахування та визнання результатів навчання з навчальної дисципліни «Українська мова» або її окремого компонента можливе за умов участі здобувача в програмі академічної мобільності (навчання в інших ЗВО) відповідно до Положення про академічну мобільність здобувачів вищої освіти та науково-педагогічних працівників Уманського національного університету садівництва (<https://www.udau.edu.ua/ua/file/FVKB> ; Положення про організацію освітнього процесу в Уманському національному університеті садівництва (<https://www.udau.edu.ua/ua/file/Mq6O>); Положення про порядок визнання результатів навчання в інших ЗВО в Уманському національному університеті садівництва (<https://www.udau.edu.ua/ua/file/npO1>); Положення про організацію поточного, семестрового контролю та проведення атестації здобувачів освіти із застосуванням дистанційних технологій в Уманському національному університеті садівництва <https://www.udau.edu.ua/ua/file/BWV3> .

Здобувачі вищої освіти мають право на визнання результатів навчання в неформальній та інформальній освіті (курси навчання в центрах освіти, курси інтенсивного навчання, платформи онлайн-курсів, семінари, конференції,

олімпіади, конкурси наукових робіт, літні чи зимові школи, бізнес-школи, тренінги, майстер-класи, наукові публікації, науково-дослідна робота, робота у студентських наукових гуртках, індивідуальні завдання, що поглиблюють навчальний матеріал навчальної дисципліни, тощо) що зараховуються здобувачу освіти за підсумками визнання результатів неформального та/або інформального навчання, не може перевищувати 25 відсотків відповідної освітньої програми.

Участь у програмах здобуття неформальної та інформальної освіти регламентує Положення про порядок визнання в Уманському національному університеті садівництва результатів навчання, отриманих у неформальній та/або інформальній освіті <https://www.udau.edu.ua/ua/file/4n0x>.

15. ПОЛІТИКА АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ

У процесі вивчення дисципліни «Українська мова» студенти повинні дотримуватися встановлених правил академічної доброчесності, визначених Кодексом доброчесності Уманського національного університету садівництва <https://mon.udau.edu.ua/assets/files/normativni/kodeks-akademichnoi-dobrochesnosti-unus-2019-1.pdf>

При підготовці рефератів, виконанні індивідуальних науково-дослідних завдань, а також під час проведення контрольних заходів очікується, що всі роботи подані студентами будуть їхніми оригінальними дослідженнями та міркуваннями.

Будь-які види порушення академічної доброчесності, зокрема плагіат, неправомірне використання чужих ідей, фальсифікація даних чи співучасть у таких діях, є абсолютно неприпустимими і не толеруються. Виявлення ознак академічної недоброчесності у письмовій роботі студента є підставою для її незарахування викладачем, незалежно від обсягу порушення.

З метою запобігання порушенням і підвищення якості академічних робіт, студентам настійно рекомендується користуватися належними академічними ресурсами та інструментами для перевірки робіт на плагіат, а також звертатися за консультаціями з питань правильного цитування і академічного письма.

16. ЗМІНИ У РОБОЧІЙ ПРОГРАМІ НА 2025/2026 НАВЧАЛЬНИЙ РІК

1. В розділі мета та завдання навчальної дисципліни внесені зміни відповідно до оновленого Положення про методичне забезпечення освітнього процесу в Уманському національному університеті садівництва, затвердженого Вченою радою УНУС протокол № 1 від 08.10.2020, зі змінами та доповненнями від 11.07.2024, протокол №8, та введеного в дію наказом ректора від 11.07.2024 №01-16/18/од. (<https://www.udau.edu.ua/ua/file/iERg>).
2. Переглянуто розподіл годин у зв'язку із їхньою зміною в навчальному плані.
3. Здійснено коригування у розподілі балів.
4. Оновлено перелік рекомендованої літератури.